

DYBDEKUNNSKAP OM ALDRING

MARIA LILLEMOEN

INFORMASJONSRAÐGIVER VED HØGSKOLEN I GJØVIK

Over nesten hele verden stiger levealderen, mye takket være bedre levekår og helsetjenester. En stadig aldrende befolkning medfører store økonomiske og sosiale utfordringer. Det trengs kompetanse for å forstå aldring som et sosialt, psykologisk og kroppslig fenomen. Høsten 2011 starter Høgskolen i Gjøvik (HiG) opp Norges første mastergrad i gerontologi, eller med andre ord aldringskunnskap. Dette er en kompetanse som må i fokus i alle kommuner. Hvordan lede og tilrettelegge gode velferdstilbud og helse- og omsorgstjenester for eldre? Hvordan kan eldre menneskers kunnskap og ressurser tas i bruk for å skape blomstrende lokalsamfunn?

I følge Statistisk sentralbyrå vil Norges befolkning om 50 år antakelig nærme seg syv millioner mennesker. Av disse vil cirka 1,5 millioner være over 67 år og cirka 600 000 vil være over 80 år. Det tilsvarer en dobling av antall mennesker over 67 år sammenlignet med i dag. Vi har hatt en eldrebølge før. Den varte fra omtrent 1950 til 1990. I løpet av den perioden ble Folketrygden innført. Det ble tatt grep for å lage en offentlig eldreomsorg: hjemmesykepleie og hjemmehjelp ble etablert, og sykehjem ble opprettet. Med andre ord, eldreomsorgen ble satt i system.

Hva skjer så i forkant av den kommende eldrebølgen? Pensjonsreformen er ett svar på eldrebølgen. Det blir for dyrt å bevare den pensjonsordningen vi har i dag med tanke på hvor mange eldre mennesker som kommer til å bo i Norge de nærmeste årene, i tillegg ble Omsorgsmeldingen presentert i 2006. Denne skisserer de langsiktige utfordringene for framtidens omsorgstjenester og fremhever

spesielt omsorgstjenestens kompetanseutfordringer. Den mye omtalte Samhandlingsreformen kommer med forslag om hvordan spesialist- og kommunehelsetjeneste bør innrettes når antallet eldre øker kraftig. Master i gerontologi er en videreutvikling av videreutdanningen i aldring og eldreomsorg som høgskolen har hatt i flere år, de som har som allerede har tatt videreutdanningen i aldring og eldreomsorg kan få godkjent deler av denne som en del av mastergraden. En mastergrad er på et nivå høyere enn en videreutdanning og vil gi større dybde og innsikt. Gerontologi eller aldringskunnskap har fokus på livsløpet i andre halvdel i livet, det inkluderer både syke og friske eldre. Spesialister i aldringskunnskap jobber tverrfaglig med å finne løsninger på et av vår tids viktigste samfunnsspørsmål.

Mange andre land har kommet lengre enn Norge i forhold til å opprette studier innen aldringskunnskap. Det fins masterutdanninger i gerontologi i flere europeiske land, blant annet i de andre skandinaviske landene.

Eldreomsorgen i de nordiske landene er offentlig finansiert og i all hovedsak offentlig drevet. I en global sammenheng er dette spesielt. Men utfordringene med en stor andel eldre i befolkningen er de samme i store deler av verden, uavhengig om det er familien, frivillige organisasjoner, private omsorgsfirmar eller kommuner som utøver eldreomsorgen. Da Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) godkjente mastergraden i gerontologi ved Høgskolen i Gjøvik, skrev de: «...dette er et viktig, modig, kreativt og ambisiøst initiativ. Det er

utvilsomt behov for et slikt masterprogram, ikke bare i Innlandsregionen, men i hele Norge». Det er viktig å være modig, kreativ og ambisiøs for å løse store samfunnsutfordringer. HiG ønsker å rekruttere personale fra helse- og omsorgssektoren over hele landet for å utdanne mennesker med dybdekunnskap om aldring i årene som kommer.